75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЛЮТОГО 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 6, 1968 No. 24. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 5 лютого, 1968

В АМЕРИЦІ

ПОПУЛЯРНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА збільшується одночасно зі збільшенням числа тих виборців, які гадають, що Джансон добре виконує свою працю на становищі президента цієї країни. Переведені агенцією д-ра Геллупа опитування виявляють, що якби тепер відбувалася номінаційна конвенція, то за Джансона голосував би 71 відсоток опитуваних, а за сенатора МекКарті тільки 18. У грудні відношення відсотків було як 66:19 в користь Джансона. Коли б виборці мали вибирати між Джансоном і Робертом Кеннеді, то за Джансона голосували б 52 відсотки, а на Кеннеді — 40. У грудні відсотки були такі: Джансон — 45, Кеннеді — 43.

ПРИХИЛЬНИК ГУБЕРНАТОРА РОМНІ в стейті Висконсин Вілбур Ренк заявив, що опитування дуже часто оманні, і тому Ромні може здобути номінацію на президента, хоч на основі вислідів опитувань Ромні стоїть поза Ніксоном. Ренк — це стейтовий керівник кампанії в користь мишиґенського губернатора. Він сказав, що Ромні повинен здобути 45 відсотків голосів у правиборах в стейті Ню Гемпшир, якщо він хоче перемогти у Висканзині. Ренк заявив, що він погодився очолити виборчу кампанію в користь Ромні під умовою, що мишиґенський губернатор подбає про 250,000 дол. на виборчу кампанію, й що сам Ромні буде енергійно вести виборчу кампанію в стейті Висканзин.

ПРОСОВЄТСЬКИЙ КОМУНІСТ НА КУБІ Анібаль Ескалянте дістав 15 років тюрми, а 8 інших членів Комуністичної партії засуджені до 12-річного ув'язнення. 26 інших членів так званої „мікрофракції" в Комуністичній партії на Кубі, які підтримували Москву, дістали кару від 2-ох до до 10 років в'язниці. Двох дальших критиків комуністичного диктатора Кастра передали військовому судові, бо вони військовики. Всіх цих засуджених минулого тижня викинули з Комуністичної партії Куби. Все це пересторога для СССР, щоб не вмішувався у внутрішні справи Куби, хоч вона економічно залежна від Москви.

ПЕРША ЛЕДІ ЦІЄЇ КРАЇНИ дістала 6,000 листів від жінок американок, які хвалять пані Джансон за те, що зацікавила жінок справою поборювання злочинів на вулицях міст. Минулого місяця дружина Президента запросила до Білого Дому 50 жінок, щоб із ними порадитися над способами, як зменшити число злочинів, що їх доконують в містах ЗДА нелітні злочинці. Співачка негритянка Ерта Кітт заявила пані Джансон, що молодь доконує злочини внаслідок війни у В'єтнамі. Проти цього протестували 15.000 відділів Головної Федерації Жіночих Клюбів, хвалячи першу леді за ініціятиву в справі обговорювання злочинів та заявляючи їй таке: „Ми бажаємо, щоб Ви знали, що ми з Вами".

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПРИБУДЕ В ЦЬОМУ ТИЖНІ ДО ЗДА й переведе з президентом Джансоном та його дорадниками наради в найближчі четвер і п'ятницю. Головна ціль цих відвідин — поінформувати докладно Президента про свої недавні відвідини у Москві, де Вільсон конферував з усіма керівними совєтськими проводирями. Щодо В'єтнамської війни, то большевики буцім-то заявили Вільсонові, що коли Північний В'єтнам погодиться на мирові переговори з ЗДА, то СССР готов разом із Британією знову спонзорувати Женевську конференцію. Але Москва не проявить ніякої ініціятиви в справах замирення у В'єтнамі чи схопленого Північною Кореєю американського корабля „Пуебло".

У ПАНМУДЖОМІ ВІДБУЛАСЯ ДРУГА ЗАСЕКРЕЧЕНА ЗУСТРІЧ представників ЗДА і Північної Кореї в справі повернення Америці схопленого корабля „Пуебло" і його 82-членної залоги, з якої один моряк в міжчасі помер. На тій зустрічі не було представника Південної Кореї: з цього приводу керівні південно - корейські кола невдоволені й огірчені, що ЗДА придають більше значення до справи „Пуебло", як до агресивних дій Північної Кореї проти Південної.

ДО ТОКІЮ ПРИБУЛА 10-ЧЛЕННА ДЕЛЕҐАЦІЯ СССР під проводом члена Політбюра Михаїла Суслова для нарад з лідерами японської компартії. Хоч японських комуністів мало і вони не мають в Японії ніякого значення, проте Москві залежить дуже, щоб вони взяли участь у недалекому міжнародному комуністичному збіговищі в Будапешті, бо всі азійські комуністичні партії, за винятком одної монгольської, відмовляються від участи там.

В МИНУЛУ НЕДІЛЮ СКІНЧИВСЯ 20-РІЧНИЙ ТЕРМІН СОВ'ЄТСЬКО - РУМУНСЬКОГО ДОГОВОРУ „приязни". Хоч за тим договором він автоматично продовжений на дальших 5 років, якщо ніодна із сторін не виповіла його, проте в усіх аналогічних випадках кожна інша комуністична сателітська держава заздалегідь забігала, щоб урочисто підписати з СССР новий договір. Румунія цього не зробила і це вважають за дальшу демонстрацію незалежної від Москви політики комуністичної Румунії.

У ПАРИЖІ ВІДБУЛАСЬ МАНІФЕСТАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКО - НІМЕЦЬКОЇ ПРИЯЗНИ з нагоди переходу амбасади Західньої Німеччини до нового будинку. Це палац з 18-го сторіччя, що його Прусія купила була в 1817 році і який служив за амбасаду Німеччині аж до вибуху другої світової війни. У 1961 році де Ґолль передав той будинок на знак „доброї волі" назад німцям і вони відновили його коштом 6 мільйонів дол. У тій церемонії в минулу суботу взяли участь президенти обох держав, Гайнріх Любке і де Ґолль.

В МАЙНЦІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДЗНАЧАЛИ УРОЧИСТО 500-ліття смерти винахідника друку, Иогана Ґуттенберґа, який помер у великій бідності 3 лютого 1468 року. Зберігся ще будинок, в якому помер Ґуттенберґ, тепер „Альґегаймер Гоф", який був центром тієї маніфестації.

КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР ЦЕЙЛЬОНУ СІРАМАВО БАНДАРАНАЙКЕ ЗРОБИЛА ПАКТ з комуністами і партією цейлонських троцькістів, отже також комуністів, створити уряд „людового фронту", якщо її партія виграє в наступних парляментарних виборах у 1970 р. Припускають, що саме той пакт з комуністами пошкодить їй у виборчій кампанії.

КОНГРЕС ЗДА ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧИВ ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Як уже інформовано, 50-річчя з часу проголошення повної державної незалежности і суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року мало цього року зокрема врочистий характер, як сесії обидвох Палат Конґресу — Сенату і Палати Репрезентантів, — започатковано з цієї нагоди проведеними українськими священиками молитвами в намірені українського народу, а численні законодавці зголосили до Конґресового Протоколу відповідні заяви. З нагоди цих справжніх „Українських Днів" в Конґресі ЗДА були зроблені і ці фотознімки. На першій з них у Сенаті ЗДА 22-го січня ц.р. стоять (зліва): конґресмен Ричард Швайкер, сенатор Гю Скатт, сен. Мілтон Р. Янґ, о. Теодор Білецький з українського православного катедрального храму св. Володимира в Шикаґо, який і провів того дня молитву в Сенаті, капелян Сенату Фредерик Бравн Гарріс, асистентка президента УККА Віра Довгань, сен. Франк Лавші, сен. Карл Мундт та проф. Лев Добрянський.

На другій фотознімці, знятій в Палаті Репрезентантів 23-го січня ц.р., в першому ряді (зліва) сидять: конґресмен Гейл Боґґс, спікер Палати Джан МекКормік та лідер більшости Карл Алберт. Стоять (зліва): президент УККА і організатор тих „Українських Днів" у Конґресі ЗДА проф. Лев Добрянський, конґресмен Едвард Дервінскі, капелян Палати Едвард Лач, Віра Довгань, конґр. Майкел Фіґен, о. Ярослав Данильчук з української католицької церкви св. Трійці в Карнеґі, Па., та ін.

Джансон: офензива В'єтконґу програла мілітарно, програє й психологічно

Вашингтон. — Президент Джансон відбув в минулу п'ятницю 2-го лютого ц.р. пресову конференцію, на якій на вступі ствердив, що американські керівні кола мали „вже місяці тому" відомості, що комуністи приготовляють у Південному В'єтнамі „масову зимово - весняну офензиву", котра буде складатися з двох частин: спроби викликати загальне повстання проти існуючого в Південному В'єтнамі режиму і наступу регулярної північно - в'єтнамської армії проти північних провінцій Південного В'єтнаму. Перша частина того пляну була здійснена в минулому тижні і хоч ще не закінчилася, проте виявилась уже невдачною, бо місцеве населення або підтримало В'єтконґ дуже незначно, або зовсім не підтримало. Людські втрати Президент окреслив на понад 10,000 вбитих комуністів і коло 2,300 притриманих, а по стороні альянтів 249 вбитих американців і 553 південних в'єтнамців (в міжчасі ті цифри підвищились). З матеріяльних втрат Президент признав, що ЗДА втратили під час тієї акції В'єтконґу 15 літаків і 23 гелікоптери, але це мінімальні втрати, коли зважити, що ЗДА мають 5.900 літаків у В'єтнамі. Президент — покликавшись на опінії найвищих кваліфікованих старшин — твердив, що мілітарно комуністичний наступ проти Сайґону й інших міст та летовищ зазнав поразку, та висловив переконання, що таку саму поразку зазнає і щодо психологічного наслідку. Тепер треба сподіватися кожного дня генерального наступу проти обширу Хасаню. Президент не виключив збільшення американських військ у В'єтнамі, але покищо тамошнє їх число не дійшло ще до 525 тисяч, передбачених у минулому році Президент признав, що в Сайґоні та інших великих містах Південного В'єтнаму В'єтконґ заподіяв знищення і заколот, але покликався на приклади Дітройту з його муринськими заворушеннями й походу пацифістів проти Пентаґону, що знищення і заколот можна заподіяти без великих труднощів. Відносно полагодження справи схопленого Північною Кореєю пароплава „Пуебло" і його 82-членної залоги, Президент не виключив затяжних переговорів. Він нічого не згадав про можливість воєнної акції проти Північного В'єтнаму ані про будь-яку відплату. На всіх 15 журналістичних запитів до Президента — 14 відносилися до закордонно-політичних справ, головно В'єтнаму й Кореї.

Бої продовжуються в різних містах

Комуністичні партизани всадовилися в різних містах і за деякі з них продовжуються ще завзяті бої. Найсильнішими комуністи є в колишній імперській столиці В'єтнаму, другому після Сайґону найбільшому місті Гуе. Комуністи закріпились в тамошній старинній цитаделі й інших будинках, що їх бомбардує американське летунство. Також міста Контум, Банметуот частинно в руках комуністів. В Гуе комуністи звільнили понад 2,000 в'язнів із тамошньої в'язниці. В самому Сайґоні є ще коло 600 - 800комуністичних партизанів, з якими йдуть бої на передмістях. Американський генерал Дейвід Дейвідсон заявив, що комуністи створили в різних містах власне правління з т.зв. революційних комітетів, членами яких стали деякі видатніші південно-в'єтнамські діячі, про яких не було відомо, що вони мають будь - який зв'язок з підпіллям. Виявлено теж, що два в'єтнамські шофери в американській амбасаді у Сайґоні були аґентами В'єтконґу й допомогли йому в наїзді на амбасаду; обидва згинули в пізнішому бою. Північно - в'єтнамські регулярні війська почали атаки проти гори 861 біля Хесаню, з північно - західньому куті Південного В'єтнаму. Перші ті атаки відбито.

Державний секретар Дін Раск ствердив у своїй заяві через радіо - телевізію в минулу суботу, що Північний В'єтнам відкинув усі мирові спроби ЗДА своєю останньою офензивою. Раск виявив, що американське летунство спеціяльно стрималось від половини січня від атак проти Ганою і Гайфонґу з уваги на ті мирові контакти, але ворог знехтував ту добру волю Америки.

Комуністи втратили понад 12,000 вбитих

За повідомленням з американського командування з 4-го лютого ц.р. від понеділка в минулому тижні згинуло 16.976 ворожих вояків, а 4,131 були схоплені в полон або арештовані. Альянти втратили 1.477 вбитих і було 6,075 ранених. Самі американці мали 471 вбитого і 2.744 ранених. Південно - в'єтнамська державна армія мала 993 вбитих і 3,329 ранених.

ЗДА не виключають, що „Пуебло" міг заплисти на води Північної Кореї

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара ствердили у своєму спільному виступі в радіо-телевізійній передачі в неділю 4-го лютого, що не можна твердити із 1 000% певности" та „без ніякої тіні сумніву", що американський „шпигунський корабель „Пуебло" ніколи у своїй подорожі вздовж берегів Північної Кореї не переступив 12-милевої прибережної смуги. МекНамара звернув увагу, що „Пуебло" не давав ніяких знаків від 10 до 21 січня і що просто нема відомостей, де він докладно знаходився в тому часі. Але Дін Раск підкреслив, що навіть коли би комуністи мали рацію, що „Пуебло" порушив недоторкальність північно-корейських вод, то й тоді Північна Корея не мала права схоплювати корабель і його залогу. Зрештою, не підлягає сумніву, що в хвилині схоплення корабля — він знаходився вже на міжнародних водах. Не можна основуватись на даних, що їх проголосили північно-корейські комуністи ані на здогадних зізнаннях полонених американських моряків. В міжчасі за комуністичним радіоповідомленням, вже 3-ій член залоги „Пуебло" буцім-то признав „злочинний характер" місії того корабля і потвердив становище комуністів, що „Пуебло" діяв на північно-корейських водах. Поки не повернуться полонені члени залоги корабля і не будуть переслухані його командант та інші старшини — не можна буде знати про дійсний стан справ. Названі американські державні мужі висловилися про можливість швидкого визволення „Пебло" і його залоги, хоч не виключили, що комуністам залежить тільки на „збереженні обличчя" з тим, що вони готові той корабель і залогу звернути.

Зміни в новім законі про пенсії соціяльного забезпечення

Вашингтон. — Прийнятий Конґресом і підписаний Президентом новий ракон з 1967-го року про пенсії соціяльного забезпечення не тільки збільшив ці пенсії, але і змінив ті пункти закону, які вирішують справу виплати пенсій тим американцям пенсіонерам, які живуть поза межами ЗДА, і які не є американськими громадянами. Згідно з новим законом американські пенсіонери, що не є американськими громадянами, після 30-го червня 1968-го року не зможуть діставати пенсій соціяльного забезпечення. Всі ці особи дістануть повідомлення про цю зміну закону впродовж лютого-березня ц. р. Таких американських пенсіонерів поза межами ЗДА коло 15.000 осіб. Вони живуть у Мехіко, Франції, Португалії, Фінляндії, Швеції і Норвегії. Вони набули право на пенсії і на старості літ виїхали до своїх країн, громадянами яких вони є. Американські пенсіонери, які живуть в тих країнах, які підписали договір про пенсії соціяльного забезпечення (емеритури), і які набули до них право, не втратять права на свої пенсії, хоч житимуть і далі за кордонами цієї країни, не будучи американськими громадянами. Всі заінтеровані цими справами повинні інформуватися в своїх урядах соціяльного забезпечення.

„Чорноморська Січ" ввійшла до фіналу стейту в грах за Чашу ЗДА

Футболісти „Чорноморської Січі" з Нюарку перемогли минулої неділі, 4-го лютого, сильного суперника „Рому" з Петерсону з рахунком 1 : 0 у півфінальній стейтовій зустрічі в грах за Чашу ЗДА. Цією перемогою „Ч. Січ" закваліфікувалася до фінальних змагань стейту, в яких її суперником буде німецька дружина СК Елізабет. Переможні ворота для „Ч. Січі" здобув на 70-ій хвилині Ніколіч.

УСК Ню Йорк розгромив минулої неділі, 4-го лютого італійську дружину „Джулляна" з рахунком 6:0 у мистецьких змаганнях „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу. Добичею воріт поділилися: Дімейн 2, МекКулі 2, Вільсон і Гарві. У складі УСК-у виступив вперше відомий футболіст Олесь Попович. УСК займає в дану пору п'ясе місце в табелі „Великої Десятки" із точками 13:11 і відношення воріт 23:15.

ЕКЗЕКУТИВА УККА ВІДБУЛА НАРАДИ, РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗБЕРЕТЬСЯ 2-го БЕРЕЗНЯ

Ню Йорк. — В суботу 3-го лютого ц.р. відбулося тут у домівці НТША засідання Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки, на якому розглянено головно справи недавнього Світового Конґресу Вільних Українців, зв'язаних із ним фінансів та Секретаріту, фінансів УККА, відзначування роковин 50-річчя Четвертого Універсалу, скликання 10-го Конґресу Вільних Українців і ін.

У справі Комітету для святкування 50-ліття української державности з'ясовано, що той Комітет діє далі, але не підлягає компетенції УККА, тільки центральним організаціям, які його покликали до життя. Проф. Б. Гнатюк відчитав заяву про становище ОДВУ щодо характеру й завдань УККА. Стоючи на становищі збереження якнайширшої консолідаційної бази УККА, ОДВУ буде старатися за ревізію постанови Екзекутиви з 1-го грудня мин. року щодо практичної полагоди спору з Комітетом Громадської Єдности. — А. Батюк відчитав заяву, в якій ствердив, що він, як голова Політичної Ради, не скликував її, бо чекав на полагодження суперечностей в УККА, а коли постанова Екзекутиви з 1-го грудня мин. року тих суперечностей не поладнала, він зрікається головства в Політичній Раді. Після переведення п. Батюком деяких стилістичних змін у тексті його заяви і виміни думок з цього приводу — заяву цю передано до протоколу.

Фінансові справи УККА і СКВУ

Д-р Я. Падох відчитав довший фінансовий звіт, в якому ствердив м. і., що УНФонд приніс в минулому році суму 82.194.02 дол., себто на 3,108.27 дол. менше, як у 1966 р., але в тому самому часі апарат УККА зібрав на Світовий Конґрес суму понад 50.000.00 дол. Тому думає, що можна реально передбачувати збірку на УНФонд у біжучому році на 100.000 дол. Пропонує від Фінансової Комісії кілька пропозицій, а між ними — скласти подяку різним Відділам та організаціям за видатку участь у збірці на УНФонд, зокрема ООЧСУ, яка зібрала на УНФонд 11.000 дол. Пропонує посилити акцію за збіркою фондів на дім УККА, заанґажувати окремого організатора УНФонду. Всі ці пропозиції прийнято, як теж пропозицію, щоб морально й матеріяльно підтримувати Інститут Українознавства при Гарвардськім університеті.

Мґр. І. Базарко інформував про фінанси Світового Конґресу Вільних Українців. Зібрано в ЗДА 55,332.93 дол., 28,490.00 дол. вплинуло з реєстрації делеґатів, 2,600.00 дол. з реєстрації гостей, 7,788.00 дол. з продажу же-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗУАДК взяв участь у міжнародній конференції

Ню Йорк. — У четвер 1 лютого 1968 р. відбулося в Ню Йорку засідання Ради Добровільних Допомогових Організацій для Загранич ної Служби, в якім узяв участь дир. Міждержавного Комітету для Европейської Міґрації д-р Бастіян В. Гаведан та представник ЗУАДК — президент д-р Володимир Ґалан. З цією організацією ЗУАДК мав і має міжнародний договір в справі переселення скитальців. Як заявив д-р Гавеман, ця організація відограє зараз ще більшу ролю в переселенні, зокрема до ЗДА і Південної Америки, бо уряди цих держав нині більше зацікавлені і новий американський еміґраційний закон відкрив нові можливості для переселення. Д-р В. Ґалан забирав слово на цих нарадах, як представник української міжнародної допомогової організації.

В'язнів із виправно-трудових таборів у Мордовії переведено до Володимирської тюрми

Балтімор. (УІС Служба „Смолоскип"). До тюрми у Володимирі, відомої з тяжких життєвих умов і жорстокого трактування, останніми тижнями прибули нові українські політичні в'язні з інших тюрем і таборів, де вони відбували свої присуди. Деяких перевезено сюди після нових судових розправ. Ізолюючи українських в'язнів у Володимирській тюрмі, органи КҐБ в такий спосіб дальше розправляються з кращими синами й дочками українського народу.

Серед групи українських в'язнів, яка недавно прибула до Володимирські тюрми, є відомі з книжки В. Чорновола „Лихо з розуму' і з чужомовної преси — Валентин Мороз, Святослав Караванський, Михайло Горинь і Михайло Масютко.

Зараз на Україні дуже поширена і передається з рук-до-рук стаття вищезгаданого Валентина Мороза — „Репортаж із заповідника ім. Берії", в якій розкривається свавілля і терористичні методи поступовання аґентів КГБ в таборах для політичних в'язнів. Ця стаття — це новий документ про глум над людською гідністю, про беззаконня в таборах суворого режиму, про нечувані у двадцятому столітті большевицькі методи „перевиховання" політичних в'язнів.

Автор статті Валентин Мороз народився 15 квітня 1936 р. в селі Холонові на Волині. В 1958 р. він закінчив історичний факультетЛьвівського університету. В 1964 р. викладав новітню історію в Луцькому педагогічному інституті. В. Мороз автор багатьох історичних праць і учасник різних наукових конференцій. Він одружений і має шестирічного сина. В серпні 1965 р. він був заарештований, а в січні 1966 р. засуджений на 5 років таборів суворого режиму за „антирадянську пропаганду й агітацію", після чого був висланий відбувати свій присуд до табору біля містечка Явас в Мордовській АРСР.

В наслідок викриття його статті „Репортаж із заповідника ім. Берії", В. Мороз був забраний органами КГБ з Явасу і засланий у тюрму у Володимирі.

Місто Володимир є положене над рікою Клязьмою, 175 кілометрів на схід від Москви і 300 кілометрів на північ від містечка Явас, в Мордовській АРСР, де перебуває більшість українських політичних в'язнів. Володимирська тюрма славиться в цілому СССР жорстокістю і нелюдською поведінкою з в'язнями. Більшість в'язнів сидять в кам'яних, мокрих і зимних келіях без вікон і свіжого повітря. В цій тюрмі вже 21 рік перебуває Катерина Зарицька, 18 років Одарка Гусак і Галина Дідик — організаторки Червоного Хреста в часі другої світової війни.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Iсt. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

З позиції сили чи слабости

Всі коментатори останніх подій у В'єтнамі погоджуються в тому, що комуністи повели масові скоординовані атаки у самому Сайґоні й цілому ряді інших південнов'єтнамських міст не для того, щоб здобути воєнну перемогу, а щоб задемонструвати свою силу, осягнути морально - політичний ефект і могти приступити до мирових переговорів „з позиції сили". Переконливо звучить твердження, що таку саму ціль матиме сподіваний наступ північнов'єтнамської реґулярної армії у північних провінціях Південного В'єтнаму. Комуністичні генерали Північного В'єтнаму й В'єтконґу та совєтські військові дорадники мають військову освіту і знають, що передумовою для виграння у суходільній війні є панування у повітряному просторі; а повітряний простір над усім В'єтнамом належить американцям.

Отож, слушно твердив один з американських коментаторів, що теперішні події у В'єтнамі треба розглядати, як „кривавий шлях до миру". Кожна війна є засобом для осягнення певних політичних цілей: американці ведуть війну у В'єтнамі, щоб запевнити політичну волю Південному В'єтнамові, комуністи — щоб поневолити і відкрити собі шлях до заволодіння цілим півднем Азії. Річ у тому, хто засяде за конференційний стіл сильним, я хто слабим. Американські й міжнародні лібeрали вимагають припинення налетів проти Північного В'єтнаму, аби тільки розпочались „переговори". Вони твердять, що у В'єтнамі не може бути „переможців і переможених", що в'єтнамської проблеми „не можна розв'язати воєнними засобами" і що політична розв'язка тієї проблеми повинна спиратися на „компромісі", з допущенням комуністів до коаліційного уряду у Південному В'єтнамі. Ті міжнародні й американські ліберали переочують досвід історії з такими „коаліційними" урядами і вбачають „почесний вихід із ситуації" для Америки — власне у такому „компромісі".

У політиці існує закон: не вільно переговорювати „з позиції слабости". Минулого тижня Америка опинилась, на превеликий жаль, в дефензиві у В'єтнамі, захоплення комуністами американської амбасади в Сайґоні, хоч би тільки на 6 годин, було поважним ударом по престижу ЗДА. До того ж приєдналася невдача з воєнним кораблем „Пуебло", що його захопили північнокорейські комуністи. У такій ситуації було б політичним самогубством „переговорювати" про мир. І тому всі очікують, коли воєнна карта остаточно обернеться у користь Америки.

Сила вільної культури

Латинська приказка, яку ми приймаємо, як свою, стверджує, що „життя коротке, мистецтво — вічне". Якщо поширити поняття мистецтва, культури на тих, хто їх творить, і на тих, для кого рідна культура є чимось незаступно дорогим, то хоч і яке коротке земне людське життя — зате вічне життя народу, творця і носія своєї національної культури. Большевизм, або так зв. комунізм у самій своїй природі є явищем абсолютно протилежним культурі.

Вільна частина українського народу, українські еміґранти і їхні нащадки в майже 20 країнах вільного світу, творять, і розвивають українську культуру. І хоч для Москви в усьому грають ролю лише політичні спонуки, все ж і вона змушена подекуди поступатися під тиском дійсної культури, незфальшованої науки, творів мистецтва. Иде певна ланцюгова реакція: якщо українці за кордоном, чи, візьмім, вірмени, видали свої національні енциклопедії та ще й рівнобіжно двома мовами, рідною і англійською, то Москва змушена поступатись і дозволяти „союзним республікам" також видати хоч і яку пофальшовану енциклопедію. Коштом УНСоюзу і заходами НТШ у Франції закінчується підготова другого тому англомовної Енциклопедії Українознавства — Москва руками нібито Києва вже поспішила й видала нібито енциклопедичний довідник про УССР. щоб насправді поборювати українську культуру і правду про Україну. Видала УВАН у ЗДА розкішний документальний альбом про Собор св. Софії в Києві, — вже й в УССР після того з'явилось подібне видання, але знову ж таки з промовчуванням фактів нищення комуністами Собору та з перекручуваннями історії України. Назвали українці за кордоном дитячий журнал „Веселкою" — вже й у Києві через рік-два з'явилось видавництво під назвою „Веселка", щоб закордонний читач не знав, де що друкувалось. Написав композитор сл. п. Василь Безкоровайний ще в 1960 р. оперету „Червона шапочка" — у 1968 р. в Києві вже поставили „Червону шапочку" з музикою Д. Клебанова... Сила вільної культури в різних проявах луною відбивається. В Україні і всюди, де немає змоги вільно творити.

І. Світ

ВАЖЛИВА ДИПЛОМАТИЧНА АКЦІЯ

Протягом останніх років появилось у світовій пресі чимало статтей, автори яких твердили, що Камбоджа є країною, де комуністи та їхні поплентачі вільно оперують, допомагаючи В'єтконґові у війні проти Південного В'єтнаму. Твердження ці у великій мірі перебільшені, однак правдою є, що терен тієї країни — джунґлі та гірські просмики — дає комуністам широкі можливості для їх діяльности.

Проте, послідовною, цілеспрямованою політикою ЗДА вдалося досягти певних успіхів у невтралізації Камбоджі. Цим успіхам сприяла політика Пейпінґу, який своїми провокаційними діями викликав спочатку підозру щодо його щирости, а потім і зрозуміння, що Китай намагається втягнути сусідні держави у сферу своєї політики і економічно - культурної експлуатації.

Народи колишнього французького Індо - Китаю зазнали чимало лиха не тільки від французів, але також від китайців. Тож, коли зважити це минуле, можна зрозуміти психіку провідної верстви сучасної Камбоджі, зокрема володаря тієї країни принца Нородом Шіганука.

Протягом років принц Шіганук був льояльним супроти Пейпінґу, дуже обережним супроти західніх держав і ворожо наставленим до Америки. Головною причиною цієї ворожости була боротьба ЗДА проти комуністичної змови заволодіти Південним В'єтнамом. Очевидно, принц Шіганук не вірив у незаінтересованість американців в територіяльних вигодах. Рішальною ж справою була його антипатія до білої раси.

Але на початку минулого року в настроях правлячої верхівки Камбоджі зайшли кардинальні зміни. Червоний Китай почав щораз брутальніше втручатись у внутрішні справи тієї країни, використовуючи для того своїх аґентів та симпатиків серед китайців і в'єтнамців. В країні з населенням у шість мільйонів китайська колонія, що нараховує понад 400 тисяч осіб — це значна група, яка своїми економічними впливами ставить місцеве населення у підлегле положення. Тож перейняті націоналістичними настроями камбоджіянці, після свого довголітнього досвіду з колоніяльними державами Великобританією, Францією та Голяндією, гостро відчули загрозу збоку червоного Китаю.

Історія Камбоджі має кілька цікавих періодів, зокрема період князів старої Кмер з його розвиненою адміністрацією і високою культурою, зокрема архітектурою та різьбарством. Блискучий розквіт цього князівства був обірваний повстанням племен таї, що є тепер правлячим народом держави Таї, або Сіяму. Історія упадку держави Кмер все ще не є докладно дослідженою.

Основне населення Камбоджі — народ кмер, або як сьогодні вони себе називають камбоджіянці. Це нарід мішаної раси з великою домішкою індуської та маляйської крови. Племена кмер у чистому характері живуть майже виключно у лісових та вогких - низових місцевостях, а мішанці - камбоджіянці на всьому просторі країни із значними колоніями в'єтнамців у прикордонних районах.

Не раз у минулому, крім народом таї, країна була поневолена також в'єтнамцями, але з европейців тільки французам вдалося взяти її під свою контролю у формі протекторату в 1863 році.

У 1966 р. в Камбоджі відбулися вибори до Національної Асамблеї та Ради Королівства. Головною партією є в країні Санґкум — Народна Соціяльна Громада, що являє собою конґльомерат різних груп та товариств. Цікаво, що під час виборів до Асамблеї змогли дістатися лише кілька осіб лівого напрямку. На це вплинули події в Китаї та зміни настроїв серед азійських народів, зокрема після ліквідації уряду Сукарна в Індонезії.

Комуністична партія в Камбоджі, т. зв. Народна Революційна Партія, має біля ста членів. Впливи комуністів серед камбоджіянців з кожним роком маліють, чому, мабуть, сприяє те, що принц Шіганук, хоч і був прихильний до Пейпінґу та з симпатією ставився до В'єтконґу, завжди був ворожий до власних комуністів.

Комуністи працюють також через партію Прачеачон, яка має кілька тисяч членів і визнається офіційно як опозиційна.

Головна сила комуністів, як згадано вище, серед в'єтнамських та китайських громад. Перші з них мають назву в'єт-к'ю і видають власні часописи, мають свої школи і т. зв. фронтові організації. Всі директиви вони дістають від Лао-Донґ, партії Північного В'єтнаму. Китайські комуністи мають значний вплив серед своїх чисельних організацій ,але внаслідок останніх подій у Камбоджі вони втратили багато членів.

Зміна в настроях азійських країн дала можливість американській дипломатії нав'язати контакти з Камбоджі, результатом чого було кілька зустрічей американського амбасадора в Індії Честера Бовлеса з принцом Шігануком та його прем'єр-міністром Сон. У виданому 12 січня в столиці Камбоджі — Пномпенґу спільному комунікаті принц Шіганук заявив про свій твердий намір протиставитися всяким порушенням кордонів Камбоджі, а амбасадор Бовлес запевнив, що Америка не порушуватиме її невтралітету. З обох сторін висловлено готовість обговорювати спільні справи в майбутньому.

Внаслідок цього має бути посилена діяльність відповідної міжнародної комісії в Камбоджі, хоч Москва заявила, що вона не вважає за можливе посилити ту комісію, поки „американські аґресори" перебувають у В'єтнамі.

Софія Кушнір

МАТИ — ЧУЖИНКА

Недавно я, випадково, чула розмову дев'ятилітнього Славка з матір'ю. Хлопець є дитиною українських батьків, але не вміє ні слова по-українськи. Його мати знає англійську мову слабувато, але намагається говорити з дитиною по-англійськи. Доки дитина була мала, не було між матір'ю і дитиною мовних труднощів. Але тепер хлопець ходить до школи, вчиться англійської мови не тільки від матері й, очевидно, говорить по - англійськи куди краще від неї.

Славко прийшов зі школи й почав з запалом оповідати про якусь пригоду. Але „мамі" не схопила суті речі. Хлопець повторив своє оповідання вдруге, намагаючись говорити виразніше й голосніше. Але й тепер мати не зрозуміла, про що йдеться. Хлопцеві набігли сльози на очі, і він вибухнув: "Oh, you bloody foreigners, you can't understand plain English!"

Мати дістала те, що заслужила. Нехай потішиться, що це лише початок. Турботи прийдуть пізніше. Хлопець має щойно дев'ять років, отже є ще під її опікою. Справжнім ворогом матері, який ненавидить її за те, що вона є чужинкою, і соромиться її, і мститься на ній за те, що є її сином — він стане тоді, коли матиме якісь 15 років. Щойно пізніше справи якось укладуться способом дуже простим: син і мати перестануть знатися.

Славко не виросте ані на порядну, ані на щасливу людину. Не може бути порядною і щасливою людиною той, хто соромиться своєї матері. Можна бути сиротою, це значить не мати матері взагалі. Але коли є мати, то треба нею гордитися, треба її шанувати, її любити, треба бути прив'язаним до того всього, що становить зміст її життя.

Людина виростає зі свого родинного середовища так, як рослина виростає з ґрунту. З цього середовища вона черпає соки своїх понять, прив'язань, уподобань, своїх моральних засад, своєї культури. Коли людина відрізана від цього середовища, коли вона з ним у конфлікті, — вона тоді як рослина, вирвана з корінням з землі. Не тільки не буде з неї українця. Не буде з неї також ані доброго християнина, ані доброго англійця чи американця.

Мати мусить мати в очах своєї дитини повагу, мусить дитині імпонувати, мусить бути для неї ідеалом. Дитина повинна бути хоч дещо горда зі своєї матері. повинна знати, що мати є особою своєрідною і незаступною, під деяким оглядом вищою від інших людей.

Мати - українка, що виховує свої діти по - українськи, не мусить імпонувати дитині англійщиною. Дитина знає, що вона погано говорить по - англійськи, дитина може навіть добротливо з материної поганої англійщини покпивати. Але дитина водночас знає, що мати добре говорить по-українськи і зловить її відразу на кожному вислові, незгідному з засадами української мови. Існує одна ділянка, в якій мати - українка безсумнівно може своїй дитині імпонувати: українська ділянка.

Натомість коли мати - українка відкине своє українство на смітник, вона автоматично ставить себе в положення особи, що заслуговує на погорду. Щоб не знати як намагалася, — вона ніколи не вивчить англійської мови так добре, щоб в очах дитини не наразитися на критику. Прийде колись такий день, коли дитина завважить, що мати робить в англійській мові помилки, що її наголоси неправильні, що в порівнянні з матерями інших дітей вона виглядає, лагідно сказавши, — засоромлюючо.

Дитина не соромиться бути справжнім українцем, не соромиться матері, справжньої українки. Але соромиться бути американцем другої кляси, сином американки другої кляси. Немає нічого смішного, коли хтось є селянином чи графом. Смішним стає селянин, який вдає з себе графа, або граф, який вдає з себе селянина. Мати - українка, яка вдає американку і виховує сина на американця, є особою смішною і позбавленою гідности, як врешті особою, яка себе добровільно зубожила, бо позбулася свого великого духового і культурного багатства, яким є українство. Син все це бачить і відчуває. Бачить і відчуває, що його мати смішна, позбавлена гідности, немудра й убога духом. Бачить — і соромиться. Він волів би матір іншу, справжню американку. Справжньої матері - українки навіть не прагне, бо вихований у відступстві від українства і має погорду до українства.

Що можна тій смішній, немудрій матері, яку дев'ятилітній синок вилаяв, порадити? Побоююся, що вже небагато можна порадити, бо вже, мабуть, запізно.

Коли, однак, вона хоче врятувати дитину для себе, а себе для дитини, — вона мусить здобутися на радикальні заходи з безоглядною рішучістю. Від сьогодні вона мусить перестати звертатися до дитини хоча б одним словом по-англійськи і мусить приневолити дитину до того, щоб і вона до неї ні одним англійським словом не відзивалася.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ДІЯБЕТ

Діябет або популярно звана цукрова недуга чи цукриця — це хвороба, що виявляється в першу чергу у пересиченні цукром організму, який неспроможний переробляти його на інші речовини. Під сучасну пору в ЗДА нараховується майже два з половиною мільйони хворих на цю недугу, але припускають, що ще до двох мільйонів людей мають її у прихованій формі, самі цього не підозріваючи.

Причини виникнення цукриці ще докладно не з'ясовані, але сюди напевно входять такі, як надмірне споживання вуглеводнів, особливо цукрових виробів, спадковість, надмірна вага тіла, запалення підшлункової залози та ін. Мабуть, не одна причина, а комбінація кількох приводить до її розвитку.

Хвороба ця може виникнути в різних періодах життя, але в більшості випадків з'являється вона між 50-им та 60-им роками і атакує в однаковій мірі жінок та чоловіків, передусім таких, що мають надмірну вагу. В цьому віці хвороба розвивається звичайно помалу, іноді роками, але у дітей і юнаків вона приходить швидко, майже раптово. В молодому віці дуже неприємна, а то й доволі ґрізна.

Сама суть цукриці полягає в кволості підшлункової залози, яка нормально постачає організмові потрібну кількість інсуліну. Інсулін переходить безпосередньо в кров і там допомагає у переробленні вуглеводнів, які з його поміччю або „згоряють", себто окислюються і перетворюються в енерґію, або відкладаються у формі товщів чи т. зв. ґлікоґену для пізнішого вжитку. Незалежно від кількости спожитих харчів, підшлункова залоза завжди продукує таку кількість інсуліну, який тримає цукор у крові в постійному балянсі. Очевидно, певний відсоток цукру в крові необхідний для багатьох функцій, але коли, внаслідок кволости підшлункової залози, не вистачає інсуліну — тоді кров перевантажується цукром, і з'являються хворобливі симптоми. Тоді організм намагається видалити надвишку цукру через нирки (цукрове сечовиділення), але цього — звичайно на довший час не вистачає, організм щораз більше пересичується цукром, і діябет процвітає.

Цукриця починається здебільша з того, що людина відчуває спрагу, їй постійно хочеться пити, і іноді вона випиває за день декілька літрів води, щоб загасити печення і сухість в роті та горлі. Згодом, незалежно від нормального споживання харчів, вага тіла спадає іноді так швидко, що хворий втрачає 10-20 фунтів місячно. Витворюється загальне отяжіння тіла, загальна кволість, втома, шкіра починає свербіти, голова крутиться. Особливо жаліються на свербіння жінки. Внаслідок випивання великої кількости рідини, виділювання сечі побільшується, і хворий мусить віддавати її також кілька разів уночі.

Симптоми ці доволі легко зрозуміти. Велика кількість цукру в крові приводить до того, що організм хоче його позбутися, виділяючи через сечу. Внаслідок надмірної втрати води в організмі слизові оболонки, зокрема рота й горла, пересихають, і людина відчуває спрагу. Надмірне пиття води, в свою чергу, приводить до підсилення праці нирок. Цукор виділяється тоді з крови, і організм не має можливости його засвоювати. Інакше кажучи, велика кількість вуглеводнів з харчів не приносить тоді користи, вони просто „промиваються" з організму водою. І виходить так, що ніби людина й їсть нормально, але втрачає вагу, бо не має спроможности використати всіх цукрів, крохмалів і т. д., які мають таке важливе значення для утримання здоров'я в доброму стані.

Симптоми цукрової недуги можуть бути такі сильні, що людина втрачає не тільки сили та вагу, але й свідомість. При цьому може постати ґрізне затруєння організму від побічних процесів, що супроводять діябет. Колись, при відсутності належного лікування, таким людям рятунку не було.

Великим успіхом у медицині було ізолювання інсуліну, а вслід за тим устійнення, що фактично такий самий інсулін, як його має людина, мають і тварини. Так винайдено інсулін для лікування. Тепер його продукують з підшлункових залоз битої худоби, проводять через потрібні процеси, устійнюють концентрацію і продають для вжитку. Хвора людина проходить через лікарські досліди, які визначають потрібну дозу інсуліну для поповнення недостачі, і хворий впорскує собі потрібну кількість, маючи, очевидно, відповідний інструктаж щодо його вживання, дієти і т. д.

Сьогодні вже багато хворих на цукрицю заживають інсулін в таблетах. Це фактично не є інсулін, а препарат, який посилює працю підшлункової залози та реґулює працю інсуліну, що є в організмі.

Між іншим, винахід цей прийшов десяток років тому зовсім припадково. Німецькі хеміки шукали нового, кращого сульфонаміду для боротьби з бактеріями, і, випробовуючи один з нових ліків на тваринах, завважили, що він має особливу властивість реґулювати цукор у крові. Почали його досліджувати, і так лік, призначений для боротьби з бактеріями, став засобом для контролі діябету. Треба лише зазначити, що, на жаль, не всім діябетикам допомагають з належним успіхом ці таблети. Сьогодні є вже кілька родів таких таблет, продукують щораз кращі, але вживання природнього інсуліну ще й далі широко практикується.

Варто також відмітити, що чим раніше виявлено в людини діябет, тим легше його контролювати. Необхідно знати, що діябет без контролі — це часто причина склерози судин, серцевих ударів, захворювань печінки та нирок, мозкових кровотеч і т. д.

Софія Наумович

ТОЛЕДО Й АЛЬКАЗАР

Подорожні враження

(1)

Бути в Еспанії й не бачити „корріди" або Альказару, — то так, як бути в Римі й не бачити Папи. „Корріда" — відома боротьба матадорів та тореадорів з биками, яку „цивілізований" світ називає „жорстокою", але яка зберегла в еспанців дух боротьби й постійну готовість боронити батьківщину зі зброєю в руках, — відбувається неділями при великому здвигу населення. Я, на жаль, приїхала в Мадрид у понеділок, а в суботу мусіла виїздити, — отож і не змогла побачити „корріди".

Натомість я могла й мусіла побачити Альказар, і зважилася їхати туди організованою прогулянкою, бо симпатичний директор, редактор і спікер українського радіо в Мадриді п. В. Пастущук не міг мене завезти своїм автом і не міг підшукати когось з місцевих українців, що міг би мене супроводити.

Отож наступного дня раненько я вийшла зі своєї „каліє Бермудез" і побігла до недалекої підземки, — куди меншої за паризьку, — і через кілька хвилин опинилася на „Пляса Каляо", де чекали на туристів вигідні автобуси „Мелія". Провідниця-ґід зразу поділила прогулянковців на еспанську, англійську та французьку групи і мовами цих груп увесь день пояснювала все, що нам довелося бачити.

На гарних і широких вулицях Мадриду автомобільний рух дуже жвавий, але й дисциплінований: усі точно дотримуються „червоного світла", що дивує тих, хто вважає еспанців „романтиками", а іншим дозволяє згадати про „твердий" режим.

Виїжджаємо на передмістя і цілими кілометрами бачимо обабіч дороги нуждениі, обідрані халупи в мавританському стилі з внутрішним патіо та з купами сміття перед вікнами. Вони поволі переходять у модерні, але безстилеві будинки-касарні з зеленим насадженням довкола, і це дає привід провідниці говорити про громадянську війну з комуністами, яка не дозволила досі відбудувати повністю країни.

Поволі зникають і халупи й касарні, і перед нами довга й широка жовта рівнина: жовта глина, жовтий пісок, жовта висохла трава й жовті, з глини ліплені, забудування якоїсь фарми, оточені гайком з оливок і сосон — єдиних дерев, що витримують посуху цієї пустелі. Інколи на овиді видніють руїни якогось замку-„кастелю", бо це ж осередня частина Еспанії — колишній осідок королів, князів і лицарства. Тепер це просто пустиня, і навіть говірка провідниця не може нічого цікавого сказати, тож публіка починає дрімати під спокійний хід автобуса.

Раптом усі розворушилися: перед нашими очима наче з-під землі виросла якась гора, забудована замками, палацами, вежами й мостами — вся в рожево-бурому кольорі й у старосвітському, середнєвічному стилі. Ця несподівана з'ява — після куп сміття й „модерних" касарень, — видалася нам оманою, сном або ж фата-морґаною, оазою серед пустелі.

Але це не була ні казка, ні омана, ні оаза. Це було Толедо — найкраще місто Еспанії, свідок її величі й світового значення. У ньому сплелися еспанські, арабські, жидівські та християнські впливи, і ця суміш витворила неперевершені зразки архітектури й малярства, які оглядати приїжджають люди з цілого світу. Толедо — наче й справді самітній середньовічний острів серед „модерної" пустелі, і, як каже провідниця, воно під опікою держави. У самому місті не можна будувати ніяких хмародерів ні віль, а тільки внизу, за рікою.

Їдемо під гору серпентиною й зразу ж таки спиняємося біля палацу де Лерма. Але ми не перші. Декілька груп зі своїми провідниками вже ходять по залях, по спальнях князя й прекрасної княгині, чий портрет на ввесь ріст висить у її будуарі, розглядають маску кардинала Тавера та його вбрання, нашите 300 перлами, що стали здобиччю „червоних" під час війни, картини Тиціяна й Тинторето, дивний портрет „бородатої жінки" з дитиною на руках, венеціянські дзеркала, фляндські ґобелени, історію „марнотравного сина" на дзеркальній рямці і, очевидно, картини Ель Ґрека.

Турист мусить скласти данину й купити сувенір. Тому так багато дорогоцінного часу витрачаємо на перебування в „дамаскінській" робітні-фабриці, де можна приглядатися ,як ремісники інкрустують різним золотом — жовтим, білим і червоним,, у міді й сталі рукояті мечів, кинджалів, списів, а то й тарілки, брошки, перстені, дивитися, як оздоблюють шкіру й дерево, оглядати оригінальні мечі й кинджали — сараценські, турецькі, римські, китайські, — бракувало тільки козацьких. — але купити можна тільки фабричні вироби, бо цей ручний показ радше для реклями й заохоти.

Врешті їдемо далі. Через арабську браму Вісаґра під'їжджаємо до жидівського ґетта. Побіч, за брамою Камброне, стоїть візиґотська церква св. Івана, збудована в подяку за перемогу над арабами. Вона в стилі декадентської ґотики з різьбленими в камені, наче мереживо, прикрасами. Внутрішнє подвір'я-патіо з аркадами й тими ж різьбами в камені, які туристи завзято фотографують.

Жидівська синаґога теж має різьби, але вже не в камені, а в цементовій масі, накладеній на цеглу. Зате стеля різьблена в кедровому дереві, яке багатий Соломон Леві спровадив з Ливану. У XV столітті жидів і мусульман викинули з Толеда задля „єдности релігії" і синаґоги обернули на церкви. Друга синаґога з кам'яним вівтарем — християнської роботи, залишилася й досі як церква св. Марії Білої. Це арабська архітектура з часів каліфату. Араби будували будинки з цегли, а християни з каменя, тому й такий домінуючий колір цілого міста — цегляно-бурий. Після останньої війни жидівський багатій з Америки Розенталь заплатив еспанському урядові великі гроші за переховування жидів. За ці гроші відремонтовано обидві синаґоги й залишено їх як архітектурні пам'ятки.

Далі ходимо вже пішки вузькими, покрученими й стрімкими вуличками, бо наш великий автобус не може в них пересуватися. Оглядаємо церкву св. Томи зі славним образом Ель Ґрека на стіні „Похорон князя д'Орґас" — символіка про його вступ до неба.

Хату й музей Ель Ґрека, а властиво Доменіка Тетокопулі, який прийшов з Греції і так сподобав собі Толедо, що в ньому залишився на все життя. Тому в усіх церквах і палатах та музеях його картини: Христа, 12-ти Апостолів, Святої Родини, на якій св. Йосифа Ель Ґреко змалював зі себе самого, та різні святі: св. Франціск з Асизу, св. Севастіян, св. Венедикт та багато інших.

Золоті Роковини самостійности в Асторії, Н. Й.

(В. Л-ць). В залі церкви Чесного Хреста відбулась 28-го січня академія для відзначення 50-річчя Великої Української Національної Революції та проголошення Самостійности України Актом з 22-го січня 1918 року.

Академія відбулася з ініціятиви Організацій Українського Визвольного Фронту, мистецькими силами якого й було виповнено мистецьку частину програми. Завдяки добрій підготові і прихильному наставленні Отців, які не тільки проголосили про свято в церкві, але й самі взяли в ньому участь, заля була заповнена старшим громадянством і молоддю.

Свято відкрив п. Іван Вітюк, булавний ЮСУМА ім. „Почаїв" в Асторії, який проводив також дальшою програмою. З черги юначки і юнаки СУМА виголосили цілий ряд деклямацій в такому порядку: Юля Кострима, Богданна Вітюк, Роман Лехіцький, Ігор Длябога, Мирослава Левенець, Дарія Вайко, Дарія Подоляк, Віра Гаврилюк, Марія Бурик, Юрій Коталівський, Леся Подоляк, Ірина Ганчук, Христина Микитів, Михайло Драбик, Павло Галатин і Володимир Лехіцький.

Святочний реферат виголосив ред. Данило Чайковський. Прелеґент з відчуттям мистця-письменника передав власними словами ті піднесені почування, якими 22 січня 1918 р. жила українська столиця, золотоверхий Київ, а з ним і вся Україна. Доповідач ,який поділив свій реферат на три основні частини — передреволюційний період, проголошення державности і боротьба за самостійність, завмирання і поновне відродження нації — згадав на закінчення свого слова також про події в Україні сьогодні, які мають тісний духовий і кровний зв'язок з подіями з-перед 50-ти років.

Короткий реферат про Крути виголосив студент П. Вітюк, якому асистували два сумівці в одностроях.

На закінчення виведено масовий монтаж молоді на тлі сумівського мішаного хору, який співав стрілецькі пісні. Монтаж виведено надзвичайно вдало і при ще більш наполегливій праці його можна б ставити на „великій сцені".

Присутні щиро нагороджували малих і більших „артистів" оплесками

В МАДРИДІ ЗНОВУ ВІДБУЛИСЯ СТУДЕНТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ проти уряду: студенти постійно демонструють проти накинення їм адмінінстраційною владою студентської організації, замість дозволити студентам на організацію на базі вільних виборів. Закрито тимчасово медичний і технічний факультети в Мадриді — одного з найбільших в Европі. На одному технічному факультеті є 10.000 студентів. Також студенти факультету економічних і політичних наук влаштували демонстрацію. Поліція ввійшла на терен університету, що знову загострило атмосферу.

3.000 УЧАСНИКІВ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧЕННІ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В ДІТРОЙТІ

Дітройт, Миш. (В. П.) — Роковини Великої Української Національної Революції були відзначені в Дітройті кількома вдалими імпрезами на протязі останніх місяців. Завершенням цілости відзначення була Святочна Академія у 50-ліття Української Державности, що відбулася в неділю, 28-го січня 1968 року, в концертовій залі Форд Авдиторії у центрі міста Дітройту.

Після внесення американського, українсько-національного та організаційних прапорів, та після американського гимну, що його виконала пані Ольга Дубрівна-Соловій, голова Ювілейного Комітету інж. Василь Колодчин коротким вступним словом, вітаючи Духовенство, вояцтво Українських Армій та всіх зібраних, відкрив свято. Проклямації Дня Української Незалежности, що їх видали губернатор стейту Мишиґен, посадник міста Дітройту та посадник Гемтремку, прочитала Анастазія Волкер. Вона відчитала також привіти від сенаторів та конґресменів. Маруся Бек, радна міста Дітройту у своєму короткому слові змалювала українця-патріота родженого поза межами України, гідного прикладу наслідування, маючи на думці канадійського сенатора Павла Юзика, якого попросила виголосити головну промову. У першій частині промови, виголошеній в англійській мові, сенатор Павло Юзик проаналізував політичні обставини, в яких зроджувалась Українська Держава в 1918 році. У другій частині, чистою українською мовою сенатор вказував на продовження боротьби українського народу за ідеали проголошені IV Універсалом, які і сьогодні охоплюють всі прошарки українського народу, головно молодого покоління.

Привіт від Крайового Комітету для відзначення 50-ліття Української Національної Революції склав приявний на святі голова Антін Батюк. Глибоке враження на приявних викликало мистецьке слово Катерини Бранки-Кривуцької, яка рецитувала „Золотий Гомін" Павла Тичини.

Три хори виконали вокально-мистецьку частину програми. Капеля Бандуристок СУМА ім. П. Орлика під мист. кер. Петра Потапенка виконала монтаж присвячений 50-літтю Української Національної Революції. Мішаний хор „Трембіта", під мист. кер. д-ра Богдана Кушніра під акомпініямент Олі Дубрівної-Соловій виконав кантату „Єднаймося" Івана Франка та „Б'ють Пороги" Тараса Шевченка. Капеля Бандуристів під мистецьким кер. Григорія Китастого виконала низку пісень приміневих до відзначуваних подій. Кожну точку виконану згаданими хорами тритисячна громада учасників нагороджувала гучними оплесками.

У заключному слові містоголова Ювілейного Комітету інж. Володимир Тустанівський прочитав резолюції, які принято оплесками. Вони будуть переслані до державних представництв при ОН та урядовим чинникам ЗДА. Грімким „Ще не вмерла Україна" закінчено Святкову Академію.

Цілість святкування була всегромадською маніфестацією українського Дітройту. Ще від 100-ліття смерти Тараса Шевченка у 1961 році, українське громадянство Дітройту знову заповнило цю простору концертову залю. Миле враження робила молодь шкільного та дорослаючого віку, яка чисельно прибула на це святкування.

50-річчя УНР у Лігай Велі

У 50-річчя Української Національної Державности старанням окружного Відділу УККА Лігай Веллі в день 22 січня відбулися врочисті підписання Проклямацій посадниками міст: Аллентавну, Бетлегему і Істону в приявності української делегації з духовенством обох віровизнань на чолі та піднесенням українських прапорів, що майоріли обабіч із американським на щоглах біля „Сіті Голів".

У зворушливих картинах признань й побажань для осягнення нашої мети — відзискання волі й Суверенности Української Держави представниками міських рад, та відспіванням національних гимнів при піднесенні прапорів, Лігай Веллі започаткував святкування Золотого Ювілею.

Далі ведуться інтенсивні приготування до великої Академії, що відбудеться 17 березня 1968 року, в одній із репрезентативних заль „Сідар Крест Каледжу", з участю визначних суспільно-політичних і громадських діячів і репрезентантів американського світу.

Відділ УККА Лігай Веллі докладає усіх зусиль над імпозантним відбуттям цієї імпрези.

І. Стасів

Святкування 22-го січня у Вілмінґтоні, Дел.

На світлині: представники української громади у Вілмінґтоні у губернатора стейту Делавер. Губернатор вручає підписану декларацію Іванові Книгиницькому, представникові УКК

Вілмінґтон. — Українська громада у Вілмінґтоні, Дел., нечисельна. Активною організацією, спеціяльно у влаштовуванні національних імпрез, є 4-ий відділ Союзу Українок. Маємо також представника УККА, яким є Іван Книгиницький. Національні річниці влаштовуємо здебільша власними силами в українському крузі. Тільки час-до-часу можемо дати імпрезу з ширшим розмахом.

Цього року такою імпрезою було свято Самостійности і Соборности, яке ми відсвяткували 28-го січня ц.р., в залі „Ворнер Джуніор Гай Скул". Святкування в неділю 28-го січня попередила делеґація представників української громади у Вілмінґтоні до губернатора стейту Делавер п. Террі. Губернатор прийняв наших делеґатів 17-го січня ц.р. і підписав декларацію про проголошення дня 22-го січня Українським Днем.

З концертом приїхали до нас „сусіди" з Філядельфії: хор і симфонічна оркестра Українського Музичного Інституту під керівництвом проф. Юрія Оранського. Промовляли на концерті: проф. делаверського університету, д-р Ярослав Білінський в англійській мові, та знана громадська діячка і довголітня приятелька відділу СУА у Вілмінґтоні, Осипа Грабовенська в українській мові. Членки 54-го відділу (при помочі чоловіків) занялися всіми приготуваннями до концерту та реклямою.

Концерт пройшов дуже успішно. Були присутні представники стейтового уряду, преси та різних національностей. Прибули отці парохи наших церков: православної і католицької. Українська громада Вілмінґтону та околиці взяла чисельну участь в концерті.

Ню Йорк, Н. Й.

ГАРНИЙ ІКОНОСТАС ВЗІРЦЕВОЇ ПАРАФІЇ УАПЦ

В неділю 24 грудня 1967 р. відбулося урочисте посвя. 359 Брум вул. Ню Йорк.

Після сплати боргів за куплений Храм, парафіяни спромоглися за короткий час зібрати кошти на ремонт церковних приміщень та будування нового іконостасу, який служить тепер прикрасою Храму. Але найбільшим досягненням цієї парафії, яке уможливило і всі її здобутки, є взірцева одностайність, єдність і жертвенна співпраця всіх її членів та глибока пошана парафіян до свого улюбленого настоятеля митр. протоєрея о. Ю. Сікорського та вікарних священиків мит. прот. о. Ф. Димара й прот І. Кульчицького.

Слід згадати також і про бджолину працю Сестрицтва цієї парафії. Добре підібраний, гарний хор під дириґентурою дириґента п. Д. Олійника та Парафіяльну Школу Українознавства, яка виховує національно свідому молодь.

Із сказаного вище стає зрозумілим прагнення духовенства, церковного проводу і всіх парафіян прикрасити свій Храм можливо кращим іконостасом. Так само про це старанно дбав і його мистецький творець, відомий наш маляр і скульптор, Сергій Макаренко, що проєктував і виконав цей іконостас. Усі ті свої багатющі мистецькі знання й досвід п. С. Макаренко належно використав при проєктуванні й малюванні та оформленні іконостасу, який своєю цілістю відображає красу і радість, мистецький смак і відчуття міри та майстерність, виявлені в чудовій пропорції і співвідношенні окремих частин іконостасу, які забезпечують потрібну гармонію його візантійсько-українського стилю, сполучення кольорів і форми ,а в іконах захоплююче показують красу його форми.

Багатством композиції звертають на себе особливу увагу райські (царські) двері. В них, крім традиційної виноградної лози, додані ще й стилізовані українські оздоби як: колоски, соняшники і лілії. З конструктивного боку, не зважаючи на масивність будови і солідність матеріялу, він видається легким і стрункім. Майстерно виконані також і три великі настінні ікони, Бог Саваоф, Різдво Христове і Воскресіння. Знизу і під саму стелю іконостас обрамлюють мистецькі орнаменти, серед яких де-не-де вплетені прикраси з українського орнаменту. Іконостас цей, буде втіхою й гордістю не тільки духовенства і вірних Свято-Троїцької Катедри та всіх українців нюйорської метрополії.

Слід згадати, принаймні коротко, про його мистецького майстра п. С. Макаренка. Ще з часів свого навчання в Київському Мистецькому Інституті п. С. Макаренко досконало вивчав церковне мистецтво. Багато часу проводив він в Катедрі св. Софії, Києво-Печерській Лаврі, св. Володимирському Соборі та інших київських церквах, перемальовуючи їхні фрески й мозаїку. П'ятирічне перебування в Італії уможливило йому доповнити свої мистецькі надбання. За півтора року в Римі він ознайомився з найкращими пам'ятками мистецтва. Часто бував у Сикстинській Каплиці Ватикану, де студіював славетні фрески Рафаеля, монументальні твори Мікел-Анджело, фрески Ботічелі, Перуджіно й інших. Багато часу приділив він і Фльоренції, де у славозвісному Соборі Санта Марія дель Фієрі вивчав багату скарбницю скульптур, фресок і картин найкращих італійських майстрів як Донатело, Гірляндано та інших.

У роках 1946-47 мистець С. Макаренко брав участь у спільних виставках у Римі, де й дістав стипендію, як мистець-еміґрант. Свої ж індивідуальні виставки влаштовував він в Америці. В Арґентині працював переважно як портретист. Брав участь і в конкурсі проєктів на пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Вашинґтоні. Його проєкт був відзначений жюрі конкурсу грошовою нагородою.

Б. Д.

Постійна ґалерія мистців

З усіх родів українського мистецтва найчисленнішими у вільному світі і найпродуктивнішими є образотворчі мистці. Можна нашим мистцям багато-дечого закинути — і про їхні недоліки можна почути й у голосах самокритики на щорічних загальних зборах Об'єднання мистців українців Америки та їх Відділу в Ню Йорку, — але не можна обвинувачувати їх у замалій творчості. Навпаки: продукція кожного з них більша, як збут, і в кожного з них є чимало власних образів дома, як та „надвишка", що залишилась з останньої його виставки. Купувати образи, прикрашувати свої помешкання оригінальними творами малярства й скульптури, не стало ще законом для загалу громадянства. Існує все ще тільки дуже тонка верства активних шанувальників мистецтва. На виставки — колективні чи індивідуальні — приходять завжди ті самі люди. І впродовж кільканадцяти років, відколи вони почали купувати образи, їх, так мовити, запотребування вже покрите. Можна нераз почути від відвідувача будь-якої виставки, який захоплено стоїть перед образом: „Я купив би його, але де його вже повісити?!" А втім, мистці відчувають потребу малювати і малюють. І хочуть своє діло показати. І раділи б, коли б знайшовся купець. І тому думка про заснування постійної своєї власної ґалерії мистецтва, де можна б показувати свої твори хоч би тільки вузькому гуртові тих, які дійсно цікавляться творчістю наших малярів і скульпторів, наче автоматично виринала й дебатувалась в колі наших мистців. Можна їм тільки поґратулювати, що вони здійснили її в скромних межах одної кімнати в Літературно-мистецькому Клюбі в Ню Йорку, винайнявши її для себе, відновивши та вивінувавши в спеціяльне яскраве освітлення, як в усіх пристойних ґалеріях.

48 образів — „на перший вогонь". 27 авторів: Андрусів, Божемський, Василишин, Вижницький, Горняткевич, Лідія Сушків, Ольга Дядинюк, Олена Кононенко, Е. Козак, Кузьма, Ласовський, Малюца, Мегик, Галина Мирошниченко, Мороз, Людмила Морозова, Неділко, Паливода, Панчак, Р. Пачовський, Сімянців, Сомко, Наталя Стефанів, Титла, М. Шероцька, Шолдра. Як бачимо — старші й молодші; нема, на жаль, деяких дуже талановитих наймолодших жінок (Богачевська, Головчак, Несторович), дармащо взагалі жінки заступлені досить численно. Переважає реалізм, у деяких з сильним відхилом до романтичного імпресіоналізму. Тільки, мабуть, один Михайло Мороз, закоханий вакханалії барв, простує до експресіонізму і відсуває сюжет у задній плян, шукаючи ідеальної гармонії між барвою і лінією. Звичайно, про всі образи й усіх авторів трудно писати. Багато з них мають вже власний стиль, власний характеристичний вираз, що їх твори пізнати без підпису. Квіти Божемського, як барвиста мозаїка, контрастують з його графікою — рішучими чорними обрисами дівчини і квітів. Яскрава зелень й короткі гострі мазки прикметні Василишинові. Вижницький дає „іншу" Гантерську церкву, аніж вона відома з творів різних малярів, — притягають теж увагу його „Польові дзвінки". Погідна пастелева „Осінь" Ольги Дядинюк. Здебільша суворий академіст Кузьма приємно дивує розмахом у „Сніговії", Неділко,, як звичайно, сентиментальний кольорист. Сомко завжди найкраща у своїх квітах і „Дівчатах". Р. Пачовський спеціялізується в історичній тематиці, Шолдра цим разом не такий похмурий песиміст, як у давніших виступах...

Можливо, що поки появиться ця замітка — згаданих тут образів і деяких авторів вже не буде в ґалерії мистців в Ню Йорку, бо виставка змінюється кожного місяця. Відомо, що більшість наших мистців творять тільки у вільних днях і годинах від заробітньої праці. Рахуючись з фактом, що й відвідувачі ґалерії — люди праці, ґалерія відкрита тільки по п'ятницях 5-8 вечером і в суботи й неділі від 2 до 8 попол. Але й цього напевне досить, щоб — зайти туди, натішити очі та дати нашим мистцям бодай моральну підтримку і моральне вдоволення, що вони не діють на пустелі, не маючи не тільки матеріяльної підтримки, але й доброго слова від земляків.

І. Кедрин

Українські та американські студенти далі демонструють в Колюмбії

Колюмбус, Огайо. — Тут триває совєтська „Педагогічна виставка", яка має на меті показати американцям нібито безтурботне життя підсовєтських студентів, їхні „студентські права" тощо. Проти такого показу, як і проти засудів університетської молоді в УССР та русифікації демонструють українські студенти. Газета „Огайо Стейт Лентерн" помістила 8 січня вістку із фотознімкою пікетників, а „Колюмбус Діспач" з 7 січня опублікував вістку про совєтську виставку під наголовком „Червону освітню виставку називають „Троянським конем", наводячи слова українського студента, який сказав, що це — пропаганда, що російські розвідники іздять з такими виставками по ЗДА, що виставка є однобокою. Газета „Ситизен Джорнал" з 8 січня повідомляла, що 40 осіб — членів Української Студентської Громади і членів СУМА — продовжують пікетувати совєтську виставку, розповідаючи відвідувачам про несправедливість в ССCP, про безправність студентів в Україні і про те, що треба бути членом комуністичної партії, щоб потрапити в СССР на медичні студії. Як повідомив п. Богдан Футей із Клівленду, акцію демонстрацій очолює Український Студентський Клюб при Огайо Стейт, координаторами є Ігор Оліяр, Роман Мельник і Борис Кордуба. В демонстраціях також беруть участь і допомагають студенти і громадяни з Клівленду, Кентону, Янгстови, Льорейн, як також з Колюмбусу.

ЕКЗЕКУТИВА УККА ВІДБУЛА НАРАДИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тонів, — разом вплинуло 94,210.93 дол. Розходи становили 77,531.18 дол., сальдо становить 16,679.75 дол. У цих сумах нема вплат від Канади, яка повинна була зібрати 40,000.00 дол. Фінансова Комісія мусить перевірити всі касові впливи й видатки та перевести розрахунок. Пропонує прогосолити докладний список всіх жертводавців, разом із виданням книжки з усіма матеріялами про СКВУ. Прийнято до відома заяву п. Й. Лисогора, що на 16 цм. скликано лікбідаційне засідання Організаційної Комісії СКВУ, на якому буде мова й про фінанси, призначення надвишки грошей, дальшої збірки на Секретаріят СКВУ і пречетні справи.

Справа 10-го Конгресу Американських Українців

Довшу дискусію викликала пропозиція д-ра С. Ворохи, щоб на осінь цього року скликати 10-ий Конгрес Американських Українців. Противники цього внесення — Стахів, Футала, Білинський, Стоцький — звертали увагу на фінансове виснаження громадянства Світовим Конгресом і пропонували скликання 10-го Конгресу Українців на 1969 рік; прихильники — проф. Стерчо — вказували на пропагандивнополітичну користь, що її принесе такий Конгрес в американському виборчому році. Проф. Добрянський поручав перенесення в передвиборчому цьогорічному часі бенкету у Вашингтоні, зате сам Конгрес перенести на наступний рік. Цю справу вирішить Рада Директорів, скликана на 2 березня ц.р. Напередодні відбудеться засідання Екзекутиви УККА.

Д-р Стахів інформував про обрану Екзекутивою Комісію для справи катедри українознавства. Фонд Катедри Українознавства і його Науковa Рада випередили опінію Комісії УККА і вирішили підписати умову з Гарвардським університетом, що й сталося 22-го січня ц.р.

Доповідь проф. Л. Добрянського

Проф. Лев Добрянський у своїй доповіді заторкнув цілу низку актуальних справ, як ось видання Шевченківської поштової марки, плянованого гуртом відомих протикомуністичних американських діячів „суду над комунізмом" (у противагу комедії „суду над Джансоном", що його переводили комуністи у Штокгольмі з ініціятиви англійського старечого філософа Бертранда Рассела, міжнародного Року Прав Людини, Антикомуністичної Ліги в Азії та згаданого бенкету у Вашингтоні. Рішено перенести такий бенкет у травні цього року, при чому промовцями на тому бенкеті будуть видатні американські мужі з обопартійного світу.

Екзекутива на цих своїх нарадах віддала окрему увагу веденням Злученим Українським Американським Допомоговим Комітетом (ЗУАДК) харитативним справам та рішила висилати зі своєї каси 2,000.00 дол. на працю Європейського Представництва ЗУАДК і піддержати заплянований поїздки президента ЗУАДК д-ра В. Галана.

Наприкінці засідання, яким проводив Й. Лисогір, багато уваги забрала заторкнена у точці „внески і запити" деякими учасниками справа листа, що його 35 українських викладачів американських високих шкіл вислали до Брежнєва, Косигіна й інших верховодів СССР і УССР. Більшість висловилась проти того, щоб УККА, як політична репрезентація американських українців перед американськими державними властями, безпосередньо забирала в цій справі публічно голос.

Український Студентський Клюб при Рутґерському університеті

Під час зустрічі д-р Атанас Фіґоль — голова ВО УНРАДИ, Марійка Гарматій і проф. Євген Федоренко.

При Рутґерському університеті в Нюарку, Н. Дж., вже від довшого часу існує Український Клюб, котрий об'єднує українських студентів. На початку року відбулися загальні збори, на яких вибрано нову управу в складі: голова — Марійка Гарматій, заступник — Валентина Вальчик, писар — Марійка Боднар, скарбник — Людмила Воронка, культурно - осв. реф. — Лариса Гук. В програмі діяльности Клюб гостив у себе гостя з Европи в особі д-ра Фіґоля, голову виконного органу УНРади. Шановний гість виголосив цікаву доповідь на тему „Асоціяція Українського Студентства в ЗДА".

Запити і спонтанна дискусія між д-ром Фіґолем і студентами були доказом їхнього зацікавлення проблемами студентства.

Присутні на сходинах були також українські професори Рутґерс університету, а саме проф. Е. Федоренко, дорадник клюбу, п-і Л. Адамс, проф. торгівлі і д-р Т. Гунчак.

Голова Клюбу Марійка Гарматій передала дарунок від Клюбу д-рові Фіґолеві.

Впродовж року Клюб плянує вечірку „Український Тиждень" з виставкою та доповіддю.

Л. Г.

Авторський вечір Леоніда Полтави у 64-му Відділі Союзу Українок

В суботу 27 січня 1968 р. відбулася ще одна скромна, але виїмково примна імпреза в 64-му відділі Союзу Українок в Нью Йорку, а саме: Авторський вечір Леоніда Полтави.

Леонід Полтава відомий нашому суспільству поет і журналіст, якого творчість є дуже різнородна. Почавши від ліричних поезій, в яких так тонко і чутливо снуються нитки глибокої любови до Батьківщини, як, наприклад, у чудовій поезії „Ти" зі збірки „Балади Українські", переходить до лібретто, до дитячих оперет, як: „Червона Шапочка", муз. В. Безкоровайного, „Вовк в овечій шкурі", муз. Стратичука, „Лісова Царівна", муз. В. Овчаренка, далі лібретто до опери „Анна Ярославна" — музика А. Рудницького, яка є зараз у підготові. Далі йдуть п'єси: „Чого шумлять дуби" (1950 р., Париж), „Оксана", Пам'ятник Героїв", „Чужі Вітри", „Заметіль", „XXX" та „Недосяжні".

Великою частиною творчості Леоніда Полтави є вірші - казочки для дітей, як: „Слон по Африці хдив", „Жучок - Щербачок", „Лебеді", „Лісова Пригода", „Вартові", „З лісу зайчики ішли", „Зайчик - Клапоух" та найновіша „Малий Індіянин".

Зупинюся тропки на творах для дітей. Це речі писані дуже гарною мовою, доступною для дітей, живо і цікаво. Остання книжечка, яка щойно появилася, це, „Малий Індіянин", під, на яку батьки довго вже чекали. Це пригоди українського хлопчика, уродженого в Америці, це щось, що діти самі переживають, що для них живе та імовірне, бо діється це тут, а рівночасно хлопчик знає хто він — він українець.

Дуже вдячні були членки 64-го відділу та гості маестрові Полтаві за його вечір, який залишив враження, що поезії нам потрібно і зараз, а може ще більше як коли, у світі, який затрачує важливість вартості людини.

Христя Навроцька

Виставка світлин різьб Крука у Вінніпезі

Вінніпег. — У зв'язку з проголошенням „Українського Тижня" в днях 22-28 січня 1968 р. в столиці українців Канади, відкрито в Манітобському університеті в Бібліотечній Виставковій залі виставку світлин із скульптур Григора Крука з Мюнхену. Відкриття відбулося по полудні 22-го січня в приявності членів університетської бібліотеки пані М. Фармер і С. Мухина, студентів і професорів Манітобського університету. Відкриття доверщив проф. Яр. Рудницький, голова Департаменту Славістики Манітобського університету. Крім світлин із Круковиx різьб виставлено працю Св. Гординського про Крука, репортаж пані О. Войценко із її книжки „Інший світ — інші дні", виставковий каталог про Крука в італійській мові з 1967 р., статтю про нього з „Енциклопедії українознавства" та інші пояснювальні матеріяли. Після закінчення цієї виставки плянується подібні імпрези в Оттавському університеті і та в Монтреалі.

ВІДГОМІН НА ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

В науковому збірнику „Етимологія", що його видає Академія Наук СССР у Москві появилася перша за загально заслоною рецензія на „Етимологічний словник української мови" проф. Яр. Рудницького, що з 1962 р. виходить у Вінніпезі у виданнях УВАН у Вінніпеґу. З промовчанням видавця, тому, що назва „Українська Вільна Академія Наук" немила совєтському вуху, в рецензії підкреслено, що це перший український словник того типу й завважено, що вже пора, щоб і в Києві „или какой либо другом научном центре страны" появився український етимологічний словник совєтського видання. У Вінніпеґу вийшла вже сьома частина словника, восьма готується до друку.

З ТОВАРИСЬКОГО ЖИТТЯ

Люба Миськів і Роман Книш повінчались

Нюарк. — Минулої суботи, 3-го лютого, тут в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя відбулося вінчання дітей відомих наших громадян: Люби Миськів, дочки Дарії і Михайла Миськових, з Романом Книшем, сином Апольонії і Володимира Книшів з Ню Йорку. Вінчали о. д-р Гричишин і о. Дибка в асисті о. Патриція Пащака з Дітройту та оо. Вол. Ковалика і Христофора Войтини. Спів місцевий хор під диригентурою п. Добоша, а сольову партію з „Богородице Діво" виконала оперова співачка Галина Андреадіс. Опісля відбулося весільне прийняття з участю 150 осіб, переважно відомих наших громадян. функцію старостів виконували мгр. Зенон Корчинський і пані Ангелина Мигаль. Молодята і їх батьки — всі є членами Українського Народного Союзу: Миськови в 76-му Відділі, а Книші в 204-му Відділі ім. Агапія Гончаренка. Про подробиці цього замітного весілля — в одному з наступних чисел „Свободи".

ВИЙШОВ АЛЬБОМ „КАМ'ЯНА МОГИЛА"

„Літературна Україна" з 19 січня повідомила, що видавництво „Мистецтво" у Києві випустило альбом „Кам'яна могила", з написами українською, англійською і російською мовами. В альбомі „репрезентована найвизначніша мистецько - археологічна пам'ятка стародавньої України. Кам'яна могила, що знаходиться в Запорізькій області, біля Мелітополя, — справжній музей первісного мистецтва.

Цей альбом - путівник має на меті ознайомити відвідувачів з найвизначнішими схованими під скелями Кам'яної могили малюнками, дати можливість оцінити майстерність первісних митців.

Як і наскельні фрески Тасіля, мистецькі цінності Кам'яної могили є скарбами всього людства, тому цей заповідник Академії наук УССР відвідують численні туристи".

В передмові твердиться, що княжа Україна-Русь — це „колиска трьох братніх народів" і т.п.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛЮТОГО 1968 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Збори Т-ва Запор. Січ — 155 Відд. о год. 7-ій веч. в залі УНДОму при 760 Стейт Ст. Просимо чл. взяти участь у цих зборах. — М. Степась, предсідник, М. Федишишин, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1968 р.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 21 Відд. о год. 2-ій по пол. у приміщенні Укр. Меморіяльного Осередку. На порядку днів: звіти Управи і Контр. Комісії та вибір управи на 1968 рік. Є також інші важливі справи до полагодження. Проситься членство прибути. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 5945. Тарзан перемагає!

Один із голодних левів заатакував мавполюда... Але його вбито дуже цільною стрілою!

Бестія негайно стала жертвою своїх зголоднілих компаньйонів... Даючи Тарзанові чудесну нагоду до втечі!